UCHWAŁA Nr XXXVI/737/13

RADY MIASTA TYCHY

z dnia 28 listopada 2013 r.

w sprawie: przyjęcia Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2014 rok.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2013r. Nr 594 z późn. zm.), w związku z art. 4^1 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2012r. Nr 1356 z późn. zm.), na wniosek Prezydenta Miasta Tychy, po zaopiniowaniu przez Komisję Oświaty i Spraw Społecznych oraz Komisję Porządku Publicznego i Zdrowia.

Rada Miasta Tychy uchwala:

§ 1

Przyjmuje się Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2014, w brzmieniu określonym w załączniku do uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Tychy.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2014 roku.

Przewodniczący
Rady Miasta Tychy

/-/ mgr Zygmunt Marczuk

Załącznik do Uchwały
Nr XXXVI/737/13
Rady Miasta Tychy
z dnia 28 listopada 2013r.

TYCHY DOBRE MIEJSCE

Rada Miasta Tychy

Wstęp

Jest wiele elementów polityki społecznej prowadzonej przez tyski samorząd. Jednym z nich jest monitorowanie problemów alkoholowych oraz podejmowanie różnych form działań służących ich rozwiązaniu. W tym zakresie Miasto Tychy należy do Ogólnopolskiej Sieci Gmin Wiodących, certyfikowanej przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Gminy wiodące realizują wszystkie zadania, wynikające z art. 4^1 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, a ich realizacja ma charakter innowacyjny i długofalowy.

Niniejszy Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2014, zwany dalej MPPiRPA, powstał w kontekście obowiązujących innych programów i strategii – zarówno miejskich jak i krajowych. Postulat przeciwdziałania problemom wynikającym z nadmiernego spożywania alkoholu, w tym w szczególności przemocy w rodzinie i naruszaniu porządku publicznego przez osoby nietrzeźwe, zawarty jest w trzech dokumentach o zasięgu lokalnym:

- w niniejszym MPPiRPA,
- w Lokalnym Systemie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Tychach oraz
- w Miejskim Programie Zapobiegania Przestępczości oraz Porządku Publicznego i Bezpieczeństwa Obywateli Miasta Tychy na lata 2012 – 2014.

Proces wdrażania profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, opisany w MPPiRPA, oparty będzie przede wszystkim na wytycznych zawartych w Narodowym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011-2015, ze szczególnym uwzględnieniem obszaru dotyczącego zaburzeń życia rodzinnego w rodzinach z problemem alkoholowym.

Ponadto mając na uwadze gospodarność oraz celowość wydatkowania środków publicznych, zachowując przy tym wysokie standardy realizacji i profesjonalizm pomocy, realizacja ustalonych celów i zadań, będzie zgodna z Rekomendacjami do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, opublikowanymi przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Ze względu na fakt, iż alkoholizm jest chorobą, MPPiRPA jest również integralną częścią systemu ochrony zdrowia, stąd jego realizacja koreluje z wytycznymi Narodowego Programu Zdrowia na lata 2007 – 2015 oraz Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego.

Ponadto istotnym wydaje się również fakt, iż Program koresponduje z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Narodowym Programem Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego na lata 2013 – 2020z oraz założeniami Unii Europejskiej.

Strategia Unii Europejskiej w zakresie wspierania państw członkowskich w ograniczaniu szkodliwych skutków spożywania alkoholu wyznacza pięć priorytetowych obszarów działań:

- ochronę młodzieży, dzieci i dzieci nienarodzonych;
- zmniejszenie liczby rannych i ofiar śmiertelnych w wypadkach drogowych, spowodowanych prowadzeniem pojazdu pod wpływem alkoholu;
- zapobieganie szkodliwym skutkom nadużywania alkoholu wśród dorosłych i ograniczenie negatywnego wpływu alkoholu w miejscu pracy;
- informowanie, szkolenie i podnoszenie świadomości na temat wpływu szkodliwego i niebezpiecznego spożywania alkoholu oraz odpowiedzialnej kultury spożywania alkoholu;
- rozwój, wspieranie i prowadzenie wspólnej bazy danych.

Treść powyższych dokumentów sygnalizuje wyraźną konieczność wielopłaszczyznowego podejścia do przeciwdziałania i rozwiązywania problemów alkoholowych. Wobec czego w niniejszym Programie przyjęto szczegółowe cele i zadania do realizacji.

Cele MPPiRPA:
Ograniczenie spożycia napojów alkoholowych.
Przeciwdziałanie powstaniu i usuwaniu następstw nadużywania alkoholu.

Zadania zapisane w niniejszym Programie, przewidziane do realizacji w 2014 roku, są kontynuacją działalności prowadzonej w tym zakresie w latach ubiegłych i odpowiadają nałożonym na gminy zadaniom określonym w Ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2012 r. Nr 1356 j. t. z późn. zm.).

Zadania przewidziane do realizacji w Programie obejmują:
I. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, członków ich rodzin oraz osób zagrożonych uzależnieniem.
II. Udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej z obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie.
III. Prowadzenie działań profilaktyczno-informacyjno-edukacyjnych, w tym programów profilaktycznych, przeciwdziałających uzależnieniom, patologiom i wykluczeniu społecznemu.
IV. Wspieranie reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
V. Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Program skierowany jest do wszystkich mieszkańców Tychów, którzy w życiu prywatnym lub zawodowym spotykają się z problemem nadużywania alkoholu oraz jego konsekwencjami, a także do wszystkich zainteresowanych tą problematyką, a w szczególności do:
- dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem od alkoholu oraz ich rodziców, opiekunów i nauczycieli;
- osób dorosłych zagrożonych uzależnieniem od alkoholu, w tym osób pijących szkodliwie lub ryzykownie;
- osób uzależnionych od alkoholu;
- osób uzależnionych po ukończeniu terapii („trzeźwych alkoholików”);
- osób współuzaleznionych, Dorosłych Dzieci Alkoholików;
- osób doświadczających przemocy w rodzinie;
- osób zawodowo zajmujących się problematyką alkoholową.

DIAGNOZA PROBLEMU

W oparciu o dane statystyczne uzyskane od Realizatorów Programu, a w tym m. in.: Izby Wytrzeźwień, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Wydziału Komunikacji, Komendy Miejskiej Policji oraz Wydziału Spraw Społecznych i Zdrowia, dokonano analizy zagrożeń z obszaru uzależnienia od alkoholu.

Spożywanie alkoholu przez osoby nieletnie.

Alkohol jest najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży szkolnej. Zjawisko picia alkoholu wśród małoletnich nadal jest problemem, co obrazują liczne badania. Ośmiu na dziesięciu tyskich uczniów w wieku 15-16 lat zna już smak alkoholu. Mimo, że większość wskaźników dotycząca młodych Tyszan jest niższa niż średnia krajowa – to szczególnie niepokojący wydaje się być procent młodzieży spożywającej napoje alkoholowe

w czasie 30 dni przed badaniem, a ten okres przyjmowany jest za „wskaźnik częstego picia" w badaniach młodzieży szkolnej.

	2007		2011	
SZKOŁY GIMNAZJALNE *(15 – 16 lat)*	**Polska** *(ESPAD)*	**Tychy** *(badania własne)*	**Polska** (ESPAD)	**Tychy** (badania własne)
Procent małoletnich pijących przynajmniej raz w życiu alkohol	90,2 %	88,4 %	87,3%	82,5 %
Procent małoletnich spożywających napoje alkoholowe w czasie 30 dni przed badaniem	57,3 %	50,6 %	57,6%	60%
Procent maloletnich, którzy kiedykolwiek w życiu przekroczyli próg nietrzeźwości w życiu (upili się)	51,9 %	44,6 %	48,6%	44 %
SZKOŁY PONADGIMNAZJALNE *(17-18 lat)*	**Polska** *(ESPAD)*	**Tychy** *(badania własne)*	**Polska** (ESPAD)	**Tychy** (badania własne)
Procent uczniów pijących przynajmniej raz w życiu alkohol	94,8 %	94,3 %	95,2%	93 %
Procent uczniów spożywających napoje alkoholowe w czasie 30 dni przed badaniem	79,5 %	70,8 %	80,4%	82 %
Procent uczniów, którzy kiedykolwiek w życiu przekroczyli próg nietrzeźwości w życiu (upili się)	70,7 %	63,0 %	70,3	64 %

Najbardziej popularnym alkoholem jest piwo – tak deklaruje 65% respondentów, na drugim miejscu znajduje się wódka (9%), a na trzecim gotowe drinki (7%). W informacji przedłożonej przez tyską Izbę Wytrzeźwień podano, że w 2012r. zatrzymano 35 nietrzeźwych małoletnich, natomiast w I półroczu 2013r. zatrzymano 11 małoletnich.

W roku szkolnym 2012/2013 na 78 placówek oświatowych w 38 prowadzone były zajęcia z zakresu profilaktyki uzależnień, natomiast w 41 z profilaktyki przemocy/ agresji. W działania te zaangażowanych było w sumie 779 nauczycieli i pedagogów.

Mając na uwadze powyższe dane ważnym zadaniem jest kontynuacja programów z zakresu profilaktyki uzależnień, z tym, że w większości przypadków należy zastosować programy z zakresu profilaktyki objawowej - drugorzędowej (a nie uprzedzającej czy tzw. powstrzymującej).

W ramach edukacji publicznej planujemy realizować kampanie profilaktyczne, promujące zdrowy styl życia w m.in.: formie konkursów, festynów. Odwołując się do najważniejszych wartości planujemy w roku 2014 rozpocząć nowe działanie integrujące rodziny i pokolenia, mając nadzieję, że wzmacnianie umiejętności wychowawczych będzie najlepszą strategią w przeciwdziałaniu upijaniu się młodzieży.

Szkody występujące u członków rodzin z problemem alkoholowym.

Statystycznie szacuje się, że 2 % populacji w Polsce to osoby uzależnione od alkoholu. W Tychach to ponad 2500 osób, które muszą poradzić sobie z alkoholizmem – chorobą chroniczną, nawracającą i potencjalnie śmiertelną. Z danych Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że w 2011 roku podjęto czynności zmierzające do nałożenia obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego wobec 195 osób, w 2012 roku wobec 176 osób, a w pierwszym półroczu 2013 roku wobec 86 osób.

Uzależnienie od alkoholu bliskiej osoby wywiera negatywny wpływ na pozostałych członków rodziny, zarówno dorosłych jak i dzieci i jest czynnikiem prowadzącym do dysfunkcji

rodziny. Niekorzystnym zjawiskiem, często towarzyszącym nadużywaniu alkoholu jest przemoc domowa. Z terenu miasta Tychy w roku 2012 do Izby Wytrzeźwień doprowadzonych zostało ogółem 3363 osób, w tym 152 kobiety i 3211 mężczyzn. Warto nadmienić, że kobiety były przyjmowane jedynie do dnia 30 czerwca 2012r. Z danych Izby wynika, że w 2012 roku w 834 przypadkach powodem doprowadzenia do Izby Wytrzeźwień była awantura domowa. W pierwszym półroczu 2013 roku z tego samego powodu doprowadzono już 295 osób.

Od kilku lat nie zmienia się znacząco liczba osób przyjętych do Ośrodka Interwencji Kryzysowej – jest to średnio 79 osób, z tego około 20 osób trafia do Ośrodka z powodu przemocy domowej. Ponadto z danych Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, że 2012 roku założono w Tychach ponad 360 Niebieskich Kart, dokumentujących zdarzenia przemocy skierowanej na najbliższych członków rodziny.

Są to liczby za którymi kryją się dramaty poszczególnych rodzin. W związku z powyższym, zgodnie z rekomendacjami Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zamierzamy prowadzić programy pomocy i psychoteriapii dla osób doznających przemocy i kontynuować program korekcyjny dla osób, stosujących przemoc domową. Ponadto planujemy prowadzenie szeregu działań, ukierunkowanych na osoby współuzależnione, w tym także na DDA.

Naszą ambicją i działaniem strategicznym jest wspieranie, szczególnie w zakresie pomocy osobom uzależnionym i członkom ich rodzin, ścisłej współpracy sektora pozarządowego i osób, zajmujących się uzależnieniami zawodowo. Planowane jest prowadzenie Punktu Konsultacyjnego oraz wspieranie działań prowadzonych przez stowarzyszenia trzeźwościowe. Ponadto istotnym zadaniem jest zorganizowanie środowisk bezpiecznych – na przykład w formie placówek wsparcia dziennego, zwłaszcza tych, które oferują socjoterapię.

Naruszanie prawa i porządku przez osoby nietrzeźwe.

Obecnie nie przypisuje się szkód wyrządzanych przez alkohol wyłącznie alkoholikom i osobom pijącym alkohol, lecz całej populacji, bowiem na szkody związane z alkoholem narażony jest każdy. Przykładem mogą być wypadki drogowe spowodowane pod wpływem alkoholu lub naruszenie porządku przez osoby nietrzeźwe.

W 2012r. nietrzeźwi kierowcy w Tychach byli sprawcami 11 wypadków. W odniesieniu do ogólnej liczby wypadków spowodowanych przez kierujących, nietrzeźwi stanowili 8,15%. W I półroczu 2013r. nietrzeźwi kierowcy spowodowali 2 wypadki na tyskich drogach.

Ponadto w Tychach w roku 2012 powodem doprowadzenia do Izby Wytrzeźwień w 23 przypadkach było prowadzenie pojazdu pod wpływem alkoholu. Natomiast aż 638 osób zostało doprowadzonych do wytrzeźwienia z powodu awantury w miejscu publicznym, a w I półroczu 2013r. z tego samego powodu doprowadzono 277 osób. W dalszym ciągu na wysokim poziomie utrzymuje się liczba osób (w 2012 roku niemalże 250 osób), którym zatrzymano uprawnienia do kierowania pojazdem z powodu spożywania alkoholu. Jest to główny (ponad 90 % przypadków) powód zatrzymania uprawnień do kierowania pojazdem.

Dane Wydziału Komunikacji w Tychach:

problem	2011r.	% orzeczeń za prowadzenie pojazdów po użyciu alkoholu (w stosunku do wszystkich)	2012r.	% orzeczeń za prowadzenie pojazdów po użyciu alkoholu (w stosunku do wszystkich)	I półrocze 2013r.	% orzeczeń za prowadzenie pojazdów po użyciu alkoholu (w stosunku do wszystkich)
Liczba osób, którym zatrzymano uprawnienia do kierowania pojazdem z powodu spożywania alkoholu	398	98%	248	91%	125	94%

Gmina nie jest obojętna na tego typu dane. W 2011 roku przeprowadzono szkolenie skierowane do kierowców oraz młodzieży, która dopiero uczy się w szkole jazdy. Zakres szkolenia obejmował m. in: różne aspekty społeczne warunkujące spożycie alkoholu, wpływ alkoholu na organizm człowieka, objawy nadużywania alkoholu, kulturę spożywania alkoholu w Polsce, tworzenie listy korzyści i strat, akty i konsekwencje prawne.

Podobne szkolenie pn.: „Odpowiedzialny Kierowca", tym razem skierowane do otwartej grupy, zrealizowano w roku 2012. Ponadto w 2012r. zorganizowano w formie happeningu Dzień Bezpiecznego Trzeźwego Kierowcy, ukazujący konsekwencje prowadzenia pojazdów po alkoholu, które bezpośrednio wpływają na poczucie bezpieczeństwa oraz dalsze sytuacje życiowe kierowcy i jego najbliższych. W roku 2014 planujemy kontynuować działania promujące bezpieczeństwo w ruchu drogowym wśród mieszkańców miasta – poprzez m.in.: udział w Ogólnopolskiej Kampanii „Prowadzę – jestem trzeźwy".

Naruszanie prawa związane z obrotem napojami alkoholowymi.

W 2012 roku miasto Tychy przystąpiło do Ogólnopolskiej Kampanii „Pozory mylą, dowód nie", której celem było ograniczenie sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim oraz przeciwdziałanie spożyciu napojów wysokoprocentowych w tej grupie wiekowej. Zostały przeprowadzone szkolenia stacjonarne i terenowe, w których wzięło udział ponad 300 sprzedawców i właścicieli punktów sprzedaży alkoholu w Tychach.

Pomimo systematycznych działań związanych z kontrolowaniem przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim oraz prowadzeniem szkoleń, obserwuje się łamanie prawa przez sprzedawców oraz społeczne „przyzwolenie" na spożywanie alkoholu przez młodzież.

Badania potwierdzają jednak, że warto podejmować interwencję wobec nierzetelnych sprzedawców, którzy sprzedają alkohol niepełnoletniej osobie. Dzięki interwencji osób trzecich w badaniach z udziałem tzw. „tajnego klienta" (młodo wyglądająca osoba pełnoletnia, nieposiadająca przy sobie dokumentów) sprzedawcy odmówili sprzedaży piwa w 2009 roku - w 62% przypadków, w roku 2011 – w 86 % przypadków a w roku 2012 - w 53,5% przypadków. Warto zaznaczyć, że w badaniach w roku 2009 i 2011 przy młodo wyglądającej osobie był obecny dorosły – audytor, który brał czynny udział w badaniu (sugerował sprzedawcy, by pytała o wiek „tajnego klienta", sprawdziła dokumenty). W badaniach z roku 2012 audytor był bierny, jego rola ujawniała się po eksperymencie – stawał się on trenerem szkolącym sprzedawcę technik efektywnego odmawiania. W 2012 r. w 77 punktach sprzedaży poza dorosłym-audytorem, „tajnym klientem" i sprzedawcą byli obecni jeszcze inni, postronni kupujący, jednak jedynie w 10 punktach sprzedaży alkohol nie został sprzedany z powodu ich interwencji. Badania ukazują, że w 2012 roku w prawie połowie sklepów w dalszym ciągu łamie się prawo i sprzedaje alkohol nieletnim, a obecni przy sprzedaży dorośli nie reagują sprzeciwem na tego typu działania. Również badania dotyczące młodzieży potwierdzają ten schemat. W 2011 roku 70 % młodych Tyszan uznało zakup piwa za bardzo łatwy, a kolejne 20 % za dość łatwy. Jedynie 2% tyskiej młodzieży uznaje zakup piwa za niemożliwy.

Priorytetem na rok 2014 powinna być kontynuacja szkoleń terenowych, skierowanych do właścicieli i sprzedawców alkoholu oraz zmiana świadomości i postaw dorosłych świadków sprzedaży, którą można osiągnąć poprzez edukację publiczną – kampanie i akcje, skierowane do ogółu społeczeństwa.

Poniższa tabela przedstawia analizę liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Tychach.

Liczba ogółem wszystkich punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie				
2009	**2010**	**2011**	**2012**	**I półrocze 2013**
465	**465**	**454**	**444**	**420**

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie z napojami przeznaczonymi do spożycia (stan na 30.06.2013r.)								
1) poza miejscem sprzedaży					**2) w miejscu sprzedaży**			
ogółem (wszystkich punktów)	**razem**	według zawartości alkoholu			**razem**	według zawartości alkoholu		
		do 4,5% (oraz piwa)	od 4,5 do 18% (z wyjątkiem piwa)	pow. 18%		do 4,5% (oraz piwa)	od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa)	pow. 18%
420	**246**	**241**	**196**	**197**	**174**	**174**	**100**	**120**

Jeden punkt sprzedaży alkoholu przypada na ok. **299** mieszkańców miasta Tychy.

REALIZATORZY PROGRAMU

Głównym realizatorem Programu jest Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miasta Tychy.
W realizacji Programu uczestniczyć będą również:

1) Jednostki organizacyjne Urzędu Miasta Tychy:
   a) Wydział Informacji, Promocji i Współpracy z Zagranicą
   b) Wydział Działalności Gospodarczej
   c) Wydział Przygotowania i Realizacji Inwestycji
   e) Wydział Komunikacji
   f) Straż Miejska
2) Jednostki organizacyjne Miasta Tychy:
   a) Miejski Zarząd Oświaty
   b) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, w tym Ośrodek Interwencji Kryzysowej
   d) Miejskie Centrum Kultury
   e) Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji
   f) Placówka Pieczy Zastępczej „Kwadrat”
   g) Izba Wytrzeźwień
3) Inne podmioty:
   a) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
   b) Powiatowy Urząd Pracy
   c) Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna
   d) Ośrodek Pomocy Psychologicznej Profilaktyki i Leczenia Uzależnień *Mens Sana*
   e) Komenda Miejska Policji
   f) Prokuratura Rejonowa
   g) Sąd Rejonowy
   h) organizacje pozarządowe, działające w obszarze uzależnień
   i) inne osoby i podmioty realizujące zadania w obszarze profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy domowej oraz pomocy społecznej..

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2014 zawiera zadania, które będą realizowane z wykorzystaniem istniejących zasobów, służących rozwiązywaniu problemów wynikających z uzależnień.

ZASOBY LOKALNE ZAJMUJĄCE SIĘ PROFILAKTYKĄ I ROZWIĄZYWANIEM PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Placówka	Ilość miejsc	Adres	Telefon
Placówki pierwszego kontaktu			
Ośrodek Pomocy Psychologicznej Profilaktyki i Leczenia Uzależnień *Mens Sana*	X	ul. Bukowa 20	(32) 327-51-83
Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień	X	ul. Nałkowskiej 19	(32) 720-52-42
Izba Wytrzeźwień	18	ul. Budowlanych 67	(32) 217-40-24
Placówki stacjonarne			
Ośrodek Interwencji Kryzysowej (HOSTEL)	30	ul. Nowokościelna 27	(32) 227-05-75
Placówka Pieczy Zastępczej „Kwadrat”	41	ul. Budowlanych 59	(32) 227-33-15
Placówki wsparcia dziennego			
Specjalistyczna placówka wsparcia dziennego przy MOPS	30	ul. Batorego 57	(32) 227-35-40
Specjalistyczna placówka wsparcia dziennego przy MOPS Filia	20	ul. Katowicka 229	
Świetlice środowiskowe i specjalistyczne, prowadzone przez organizacje pozarządowe	250	*(różne lokalizacje)*	

Wychowawcy w placówkach wsparcia dziennego			
Liczba wychowawców ogółem	32	Liczba wychowawców przygotowanych do pracy z rodziną z problemem alkoholowym	18
Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna		ul. Andersa 16	(32) 22-72-392
Liczba psychologów	15	Liczba pedagogów	15
Komenda Miejska Policji w Tychach			
Liczba policjantów przygotowanych do realizacji procedury *Niebieska Karta*			75
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej			
Liczba pracowników socjalnych	62	Liczba pracowników socjalnych przygotowanych do pracy z rodziną z problemem alkoholowym	38

Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej wykonujący orzeczenia w sprawach rodzinnych i nieletnich			
Liczba kuratorów rodzinnych zawodowych	8	Liczba kuratorów społecznych	63

Miejskie placówki oświatowe

Rodzaj	Ilość placówek (stan na dzień 12.09.2013r.)	Zajęcia z profilaktyki uzależnień w roku 2012/2013		Zajęcia z profilaktyki przemocy /agresji w roku 2012/2013	
		Liczba placówek prowadzących zajęcia	Liczba nauczycieli prowadzących zajęcia	Liczba placówek prowadzących zajęcia	Liczba nauczycieli prowadzących zajęcia
Przedszkola	23	16	122	17	154
Szkoły podstawowe	21	7	124	9	146
Gimnazja	12	7	65	8	85
Szkoły ponadgimnazjalne	16	8	42	7	41
Szkoły specjalne	4	0	0	0	0

Stowarzyszenia abstynenckie

Nazwa stowarzyszenia	Adres	Telefon
Stowarzyszenie „Trzeźwość Życia"	ul. Nałkowskiej 19	(32) 720-52-42
Stowarzyszenie Tyski Klub Abstynenta „BOSMAN”	al. Piłsudskiego 12	(32) 325-71-08
Stowarzyszenie Abstynencki Klub Żeglarski „PAPROCANY”	ul. Parkowa 17	664-010-646

Grupy AA			
Nazwa grupy	**Termin spotkań otwartych**	**Godzina spotkań**	**Miejsce spotkań**
Trzynastka	w ostatni poniedziałek miesiąca	18:00	ul. Kopernika 5 - salka przy kościele św. Jana Chrzciciela
Wsparcie	w I wtorek miesiąca	17:30	ul. Wyszyńskiego 1- salka przy kościele św. Krzysztofa
Początek	w I środę miesiąca	18:00	ul. Nałkowskiej 19 - kościół św. Benedykta
Promyk-Tychy	w ostatni czwartek miesiąca	17:30	ul. Bukowa 20 - Poradnia Leczenia Uzależnień
Milenium	w III piątek miesiąca	18:00	Plac Zbawiciela 1 - Dom Parafialny przy kościele św. M. Kolbe (Oś Z1)
Sobotnia	wszystkie zamknięte	16:45	ul. Wyszyńskiego 1 - salka przy kościele św. Krzysztofa
Potrzeba	w III niedziele miesiąca	15:00	ul. Elfów - salka przy kościele św. Rodziny
Telefon informacyjny Anonimowych Alkoholików **(32) 725-74-04** czynny od poniedziałku do piątku od 17:00 – 20:00 **(Śląsk)** (telefon kontaktowy czynny całą dobę – poczta głosowa)			
Ogólnopolska infolinia AA **801-033-242** poniedziałek – piątek w godz. 8:00 – 22:00, sobota – niedziela w godz. 16:00 - 21:00			
Telefon informacyjno – wspierający z obszaru uzależnień: **(32) 325-71-08**			
TYSKA NIEBIESKA LINIA (32) 322-70-04 codziennie w godz. 8.00 – 20.00			
GÓLNOPOLSKIE POGOTOWIE DLA OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE „NIEBIESKA LINIA” **801-120-002** poniedziałek-sobota w godz. 8:00 – 22:00, święta w godz. 8:00 – 16:00			

ZADANIA PRZEWIDZIANE DO REALIZACJI W 2014 ROKU

I. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, członków ich rodzin oraz osób zagrożonych uzależnieniem.

1. Motywowanie osób uzależnionych do rozpoczęcia procesu leczenia i wyjścia z uzależnienia oraz kierowanie tych osób do odpowiednich poradni i instytucji pomocowych.
2. Prowadzenie postępowania przygotowawczego w sprawach o nałożenie obowiązku leczenia odwykowego osób uzależnionych od alkoholu i kierowanie kompletnych wniosków wraz z wywiadem środowiskowym i opinią biegłych sądowych do Sądu.
3. Prowadzenie dodatkowych programów terapeutycznych dla uzależnionych i współuzależnionych, nie objętych kontraktem z NFZ (np.: programu psychoterapii pogłębionej, after care oraz innych treningów).
4. Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień, a w tym przede wszystkim diagnoza problemów dla całej rodziny i planowanie pomocy dla wszystkich jej członków, udzielenie wsparcia po leczeniu (np. grupy wsparcia), rozpoznanie problemów przemocy domowej oraz informacja na temat uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy, inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej, współpraca z placówkami lecznictwa odwykowego i podstawowej opieki zdrowotnej.
5. Prowadzenie programów psychoterapii grupowej osób współuzależnionych oraz programów terapeutycznych dla dzieci alkoholików (Al-Ateen) i Dorosłych Dzieci Alkoholików (DDA).

Wskaźniki:
- *liczba osób uzależnionych, zobowiązanych przez sąd do podjęcia leczenia;*
- *liczba prowadzonych programów terapeutycznych;*
- *liczba godzin w ramach, których udzielono wsparcia psychologicznego.*

II. Udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej z obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie.

1. Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień, gdzie udzielana jest pomoc psychologiczna i prawna dla rodzin, w których występuje problem alkoholowy i przemocowy.
2. Prowadzenie programów dla rodzin, w tym również dla rodziców podopiecznych placówek wsparcia dziennego, m. in.: poprzez terapię par, terapię rodzinną lub treningi zachowań, np. komunikacji rodzinnej, umiejętności wychowawczych, bliskości.
3. Prowadzenie dyżurów przy Tyskiej Niebieskiej Linii, prowadzenie grupowej terapii osób doświadczających przemocy w rodzinie oraz wspieranie działalności środowiskowych grup samopomocowych dla tych osób.
4. Prowadzenie dyżurów przy telefonie edukacyjno-informacyjno-wspierającym dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
5. Wspieranie działań o charakterze informacyjnym, edukacyjnym, psychologicznym oraz psychokorekcyjnym dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
6. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego w formie opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych; specjalistycznej; lub pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę.
7. Prowadzenie wyjazdowych obozów i kolonii dla dzieci z rodzin zagrożonych uzależnieniami, realizowanych w oparciu o program profilaktyczny, wraz z możliwością dofinansowania wyjazdu rodziców i prawnych opiekunów podopiecznych na ww. wyjazdy.

Wskaźniki:

- *liczba placówek wsparcia dziennego;*
- *liczba dofinansowanych wyjazdów wakacyjnych i uczestników tych wyjazdów;*
- *liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w programach pomocowych;*
- *liczba godzin w ramach, których udzielono konsultacji prawnych i psychologicznych.*

III. Prowadzenie działań profilaktyczno-informacyjno-edukacyjnych, w tym programów profilaktycznych, przeciwdziałających uzależnieniom, patologiom i wykluczeniu społecznemu.

1. Wspieranie szkolnych, międzyszkolnych oraz pozalekcyjnych programów profilaktycznych, promujących trzeźwy styl życia wraz z możliwością dofinansowania remontu lub modernizacji obiektów/ pomieszczeń, niezbędnych do realizacji tych programów.
2. Prowadzenie programów profilaktycznych dla młodzieży, stanowiących alternatywę wobec używania środków psychoaktywnych, w tym również wspieranie przedsięwzięć opracowanych i realizowanych przez młodzieżowych liderów, skierowanych do grup rówieśniczych.
3. Organizacja czasu wolnego dzieci w ramach profilaktyki uzależnień - uczestnictwo w zajęciach kulturalnych i sportowych wraz z realizacją programu profilaktycznego, w tym umożliwienie korzystania z krytej pływalni.
4. Prowadzenie otwartych półkolonii, warsztatów, zajęć oraz organizowanie lokalnych imprez (m.in.: koncertów, debat, konkursów, zawodów, festynów) dla ogółu dzieci i młodzieży, spędzających wakacje na terenie miasta Tychy.

5. Organizacja działań, promujących styl życia wolny od uzależnień oraz pozytywne wzorce zachowań dla ogółu dzieci, młodzieży i dorosłych, w tym również działania na rzecz rodzin i integracji międzypokoleniowej.
6. Propagowanie wiedzy na temat alkoholowego zespołu płodowego (Fetal Alkohol Syndrome - FAS) i alkoholowych uszkodzeń płodu (Feat Alkohol Effects - FAE), ograniczanie ich skutków oraz wspieranie rodziców i opiekunów dzieci z zespołem FAS i FAE.
7. Organizowanie lub współudział w lokalnych lub ogólnopolskich projektach profilaktycznych (tj. kampaniach społecznych, akcjach, konkursach itp.), promowanie niniejszego Programu oraz współpraca z mediami w zakresie upowszechnienia działań, dotyczących rozwiązywania problemów alkoholowych oraz promocji stylu życia wolnego od uzależnień.
8. Prowadzenie badań, sondaży i diagnoz pozwalających rozpoznać potrzeby, zasoby i efekty podejmowanych działań oraz ocenić aktualny stan problemów alkoholowych i problemów związanych z przemocą, a także publikowanie wyników tych badań.

Wskaźniki:
- *liczba zrealizowanych programów profilaktycznych;*
- *liczba uczestników tych programów;*
- *liczba kampanii, w których miasto Tychy brało udział.*

IV. Wspieranie reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

1. Realizowanie działań wspierających reintegrację zawodową i społeczną poprzez prowadzenie Centrum Integracji Społecznej w Tychach na zasadach określonych w ustawie o zatrudnieniu socjalnym. Kwota 630 zł to obowiązująca w roku 2013 stawka, będąca jednym z mnożników w algorytmie, według którego obliczana jest wysokość dotacji wypłacanej organizacji pozarządowej prowadzącej Centrum.
2. Prowadzenie działań związanych z reintegracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu, mających na celu odbudowanie i podtrzymanie umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych, innych niż Centrum Integracji Społecznej.
3. Prowadzenie działań związanych z reintegracją zawodową osób uzależnionych od alkoholu, mających na celu odbudowanie i podtrzymanie zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy, innych niż Centrum Integracji Społecznej.

Wskaźnik:
- *liczba uczestników programów reintegracji zawodowej i społecznej.*

V. Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

1. Organizowanie i udział w konferencjach, szkoleniach oraz warsztatach itp., podnoszących kwalifikacje i poszerzających umiejętności Realizatorów Programu.
2. Wspieranie projektów związanych z przeciwdziałaniem nietrzeźwości kierowców, a w tym prowadzenie programów profilaktycznych dla kandydatów na kierowców w szkołach nauki jazdy i szkołach ponadgimnazjalnych lub/i prowadzenie działań korekcyjnych wobec osób zatrzymanych za popełnienie przestępstw w stanie nietrzeźwym.
3. Organizowanie działań edukacyjnych, kontrolnych i interwencyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych.
4. Opracowywanie, wydawanie, zakup i rozpowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych dotyczących problematyki uzależnień, przemocy domowej, wykluczenia

społecznego, jak również doposażenie mieszkańców miasta, wybranych grup docelowych lub Realizatorów Programu w materiały i przedmioty związane z ww. problematyką.

5. Udzielanie rekomendacji oraz pomocy merytorycznej i porad prawnych organizacjom pozarządowym, działającym na rzecz osób uzależnionych, współuzależnionych i zagrożonych uzależnieniami.
6. Organizacja czasu wolnego dorosłych w ramach profilaktyki uzależnień – uczestnictwo w zajęciach kulturalnych i sportowych stanowiących alternatywę dla zachowań ryzykownych.
7. Prowadzenie działań wspierających abstynencję i trzeźwienie osób uzależnionych, a także wspieranie działalności stowarzyszeń abstynenckich, organizowanie obozów terapeutycznych, motywujących do leczenia i trwania w abstynencji oraz wskazujących sposoby powrotu do życia w społeczeństwie osób uzależnionych od alkoholu, organizowanie integracyjnych imprez turystyczno-krajoznawczych, kulturalno – towarzyskich, sportowych itp., mających na celu promowanie stylu życia wolnego od uzależnień.
8. Prowadzenie doradztwa merytorycznego oraz superwizji, w tym klinicznej dla pracowników lecznictwa odwykowego i placówek wsparcia dziennego.

Wskaźniki:

- *liczba szkoleń, konferencji itp. oraz uczestników szkoleń, konferencji itp.;*
- *liczba działań wspierających abstynencję i trzeźwienie osób uzależnionych.*

SPOSÓB REALIZACJI ZADAŃ

1. Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia inicjuje oraz koordynuje realizację MPPiRPA, odpowiedzialny jest również za formalną i merytoryczną prawidłowość wydatkowanych środków przeznaczonych na realizację zadań wynikających z Programu.
2. Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia na zlecenie Prezydenta Miasta, poprzez upoważnionych pracowników Wydziału, dokonuje kontroli prawidłowości wykonywania zadań w ramach MPPiRPA przez Realizatorów. Prawo kontroli przysługuje w toku realizacji zadań lub po ich zakończeniu, zarówno w siedzibie Realizatorów, jak i w miejscu realizacji zadań. Realizatorzy zadań na żądanie kontrolujących są zobowiązani udostępnić lub dostarczyć dokumenty i inne nośniki informacji oraz udzielić ustnie lub na piśmie wszelkich informacji i wyjaśnień dotyczących kontrolowanych zadań, w terminie określonym przez kontrolujących.
3. Przekazywanie zadań do realizacji innym Wydziałom Urzędu Miasta oraz jednostkom organizacyjnym Urzędu Miasta następuje poprzez zmianę dysponenta środków.
4. Zlecenia zewnętrzne oraz zakupy dokonywane są w trybie konkursu ofert lub w trybie ustawy prawo zamówień publicznych.
5. Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia, rozpatrując wnioski i oferty na realizację zadań wynikających z Miejskiego Programu, może zwrócić się do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o opinię merytoryczną.

WYNAGRODZENIA CZŁONKÓW MIEJSKIEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Ustala się wynagrodzenie dla każdego z członków Zespołu Opiniującego Miejskiej Komisji:

1. w kwocie 95 zł za każde posiedzenie Zespołu, wypłacane na podstawie umowy - zlecenia oraz listy poświadczającej obecność na posiedzeniu;
2. przeprowadzających, poza godzinami pracy, kontrole placówek sprzedających alkohol, w kwocie 30 zł. wypłacane na podstawie umowy - zlecenia oraz protokołu z przeprowadzonej kontroli.

KONTROLA TYSKICH PUNKTÓW SPRZEDAŻY I PODAWANIA ALKOHOLU

W zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, a w tym w szczególności w zakresie przestrzegania zakazu sprzedaży i podawania alkoholu osobom małoletnim, wykonywane będą kontrole doraźne oraz kontrole w ramach ogólnopolskich kampanii społecznych. Kontrole te mogą być przeprowadzane m. in. przez członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przy współpracy z pracownikami Policji oraz Straży Miejskiej w Tychach.

Podejmowane będą także interwencje w przypadku złamania zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim lub nietrzeźwym oraz w przypadku złamania zakazu promocji i reklamy napojów alkoholowych.

BUDŻET PROGRAMU

Zadania ujęte w niniejszym Programie finansowane są ze środków budżetu miasta, zgodnie z uchwałą w sprawie budżetu miasta Tychy na rok 2014.